

גבולות היחידה: שמואל ב' פרק ו', פס' י"א- כ"ג**נושא היחידה: העלאת ארון ה' לירושלים בפעם השנייה****מספר שיעורים: 2**

כתבה: יעל גרוסברג

כללי:

בשיעור הקודם למדנו, כי עקב מות עוזה, החליט דוד שלא להמשיך ולהעלות את ארון ה' לירושלים, אלא שם אותו בינתיים בבית עובד אדום הגיתי. לאחר ששמע דוד כי הבית בו היה הארון בורך מאוד, הוא החליט לשוב ולהעלותו לירושלים, אך בפעם השנייה נוספה יראה לתהלוכה השמחה. כאשר הגיע דוד לעיר, ראתה אותו אשתו מיכל מהחלון, כאשר הוא מפזז ורוקד בהתלהבות. מיכל בזה לו בלבה, וכשהגיע, גם אמרה לו זאת בפניו. דוד ענה לה כי הוא רוקד רק לפני ה'. מאותו היום, לא היו למיכל ילדים.

פתיחה: בשיעור הקודם למדנו על הניסיון של דוד להעלות את הארון לירושלים.

מי יכול להזכיר לנו מה קרה במהלך העלייה לירושלים?

מי נהרג?

היכן נמצא הארון עכשיו?

אפשר לדמיין את תחושותיו של דוד – מצד אחד, הוא מאוד מצטער על התקלה שאירעה, ומצד שני, הוא מאוד רוצה כבר לראות את הארון נמצא במקומו – במשכן.

מה הוא יעשה? מתי וכיצד הוא יעלה את הארון למשכן? והאם בכלל?? אולי הוא יירתע ויפחד מכל מה שקרה??

זאת ועוד נראה בשיעור שלנו.

לימוד הפסוקים:

בשיעור הקודם, ראינו את השמחה האדירה בהעלאת ארון ה' לירושלים, אך השמחה נקטעה באיבה עם מות עוזה. דוד ירא ממה שקרה, והחליט להפסיק את התהלוכה. ארון ה' נמצא בבית עובד אדום הגיתי, שהיה ראש משפחת לזוים.

חז"ל (ברכות ס"ג, במ"ר ד') מתארים עד כמה התאמץ עובד בכבוד הארון שעה שהיה בביתו - שהיה מטאטא את הרצפה שלצדו, ומדליק נרות מדי בוקר וערב.

נקרא את פס' י"ב-ט"ו:

מדוע מחליט דוד לאחר שלושה חודשים, להעלות שוב את הארון? מכיוון שראה שיש בבית עובד ברכה.

איזו ברכה לדעתכם יכולה להיות?

המורה ישמע את תשובות התלמידים, ולאחר מכן יגיד להם שהרד"ק כתב, שבכל דבר אפשרי הייתה ברכה (על מנת להעצים את זה שהברכה הייתה בכל תחום, ניתן לחזור על דברי התלמידים, וכך גם להעצים אותם, לדוגמה: 'הייתה ברכה בכסף כמו ש-X אמר, וברכה בשדות שלו כמו ש-Y אמר, וכיו"ב').

אך רש"י וכן הרד"ק מוסיפים עוד ברכה מופלאה - מהי? התלמידים יקראו את רש"י ויסבירו, כי אשתו של עובד ושמונה כלותיה ילדו שישה בנים בכרס אחד.

מה מזכיר לכם תיאור זה? כמו במצרים, שהייתה ברכה עצומה לנשות ישראל.

אם כן, דוד רואה שהארון הוא לא רק גורם לדברים שאינם טובים, אלא הוא גם גורם להרבה ברכה. הוא פשוט **קדוש**, ועל כן צריך לנהוג בו בקדושה כראוי לו.

המורה יבקש מהתלמידים לתאר את התהלוכה השנייה: בתהלוכה זו הייתה גם שמחה גדולה, אך יחד עם זה, הייתה גם יראה- בכל שישה צעדים הקריבו קרבן. מהי מטרת הקרבן? להכניס יראה בלב האנשים.

כיצד דוד נוהג בתהלוכה? רוקד בשמחה גדולה- "מכרכר בכל עוז".

← כדי להמחיש את הדברים, ניתן להביא סרטונים של אדמו"רים וכדו' המפזזים בשמחות של מצווה. אפשר להוסיף, שלפעמים בחסידות, רק האדמו"ר רוקד, וכולם מסתכלים, לומדים ומתעלים מהקדושה ומהדבקות שיש בריקוד של האדמו"ר...

קריאת פס' ט"ז:

מומלץ לקרוא פסוק זה, ותוך כדי, להמחיש אותו. המורה ישים את ידיו מלפניו, כנשענות על חלון, ויאמר את הדברים בשם מיכל.

מי רואה את דוד? אשתו מיכל

מה היא חושבת על ריקודו? בזה לו בלבה.

התהלוכה ממשיכה, והארון מוכנס למקומו. מקריבים קרבן, ומחלקים שפע של אוכל לכולם.

← ניתן בשלב זה לומר לתלמידים לכתוב שוב "סיקור מהשטח", והפעם – על התהלכה השנייה.

דוד חוזר לביתו. מי מחכה לו בבית? מיכל. נראה את המפגש ביניהם בפסוקים הקרובים:

המורה יבקש מהתלמידים לקרוא בשקט את פס' כ', ולבוא לקדמת הכיתה ולומר אותו לשאר התלמידים, במנגינה המתאימה לפסוק לפי דעתם.

כיצד נאמר פסוק זה? בציניות, בלגלוג כלפי דוד.

כלומר, מיכל לא רק בזה לו בלבה, אלא גם אומרת לו את הדברים באופן מלגלג.

"מה נכבד היום מלך ישראל" = כמה חוסר כבוד היה היום למלך, כאשר התגלה מול כל העם כמו אחד האנשים הריקים, הפשוטים.

← המורה יאמר לתלמידים: תארו לכם אדם בעל מעמד ציבורי מכובד, או סב זקן, הרוקד ו"משתגע" במעמד ציבורי. כיצד זה נראה בעיני האנשים?

נקרא יחד את תשובתו המופלאה של דוד **בפס' כ"א-כ"ב**

מול מי רקד דוד, לפי מיכל? מול העם, ולכן היה מבוזה.

מול מי רקד דוד, לפי דברי דוד בעצמו? מול ה'!

העם, מי שנמצא מסביב, בכלל לא מהווה עבורו דבר בר משמעות בשאלה כיצד להתנהג, אלא דוד מודד את כל מעשיו לפי מה שראוי לנהוג **מול הקב"ה בלבד**.

לא זו בלבד, אלא שדוד אומר למיכל, שבאמת הוא שפל בעיני עצמו ואינו מרגיש יותר חשוב מהעבדים והשפחות - כולנו שווים מול הקב"ה. יש פה ענווה עצומה של דוד!

המורה ישאל את התלמידים: אם דוד כל כך עניו, מדוע הוא מזכיר בתשובתו את שאול? האם הוא מנסה להראות שהוא יותר טוב ממנו?

המורה ישמע את תשובות התלמידים, ובמקרה הצורך, ישאל אותם: מדוע שאול קיבל את העונש שמלכותו לא תימשך? מה היה חטאו?

בשמ"א ט"ו, נתבקש שאול להרוג את עמלק, כולל מלכם וצאנם, אך הוא הותיר את אגג ואת הצאן. מהו הסברו של שאול על כך? "אשר חמל **העם**" - כלומר, למי היה קשוב שאול? לרצון העם. ולמי לא היה קשוב? **לרצון ה'.**

דוד אומר כאן למיכל, כי כל עניין המלוכה הוא לעמוד מול ה'. אביה לא נהג כראוי בדיוק בנקודה הזאת, ולכן מלכותו לא יכלה להימשך.

← בשלב זה, ישאל המורה את התלמידים: האם אתם מכירים סיטואציות בחיים, שבהן גם אנו עומדים בפני דילמה דומה – כאשר מצד אחד, ישנה העמידה מול ה', ומצד שני, נמצאת הסביבה?

המורה ישמע את תשובות התלמידים. ניתן גם להוסיף דילמות כתובות/ הצגות קצרות המציגות זאת כדילמה (– לשיקול דעתו של המורה):

1. החלטתם להיפגש היום בצהריים ולעשות יום הולדת הפתעה לאחד החברים. מהבוקר, אתה כבר מתכנן איך יהיה כיף ושווה ביום ההולדת. אך כשהגעת הביתה, אימא אמרה לך שסבתא לא מרגישה טוב ושהיא הולכת לבקר אותה, ולכן היא תשמח אם תישאר לשמור על אחיך הקטן. זה חשוב, אבל בגלל זה לא תלך ליום הולדת?! ואם תגיד לחברים שזו הסיבה, הם בכלל יצחקו עליך... מה תעשה?
2. יש קבוצה בכיתה שמציקה תמיד לבת אחת. יום אחד, את רואה ששמו לה על הגב פתק: אני מגעילה. את יודעת שאם את תוריד לה את הפתק הזה, הקבוצה הזאת תתעצבן עלייך... אבל, מצד שני- מסכנה הבת הזאת, זה לא יפה... מה תעשי?
3. בטיול השנתי, יצאתם ליומיים. אתם יושבים כמה מחברי הכיתה בחדר, ומחליטים לעשות "ערב שירה". אתם מתחילים בשירים שאהובים עליך, ופתאום מישהו מתחיל לשיר שירים ש... בוא נגיד, לא ממש לעניין... כולם יחד אתו בהתלהבות, אתה יודע שזה לא בסדר- מה אתה עושה?

כאשר אנו נמצאים בדילמה, אנו שומעים בתוכנו שני קולות: מצד אחד, "מה יגידו" ו"מה יחשבו", ומצד שני, "מה באמת נכון לעשות לפי רצון ה'". עלינו ללמוד מדבריו של דוד המלך, להתחזק ממנו ולנסות לפעול לפי רצון ה', לפי הדבר הנכון באמת.

נבקש מהתלמידים להסתכל בפס' כ"ג- מה היה עונשה של מיכל? לא היו לה ילדים עד יום מותה.

למורה: סביר להניח כי התלמידים יביעו רגשות תדהמה אל מול העונש הקשה שאותו קיבלה מיכל על דבריה.

ניתן להסביר כי בני המלוכה אמורים להוות מודל, ואף המשכיות – אולי בניה יהיו המלכים הבאים. אולם, גישתה של מיכל מהווה דבר בסיסי ומשמעותי מאוד בחינוך הילדים – כל ההסתכלות והעמידה מול ה' לעומת הסביבה.

ניתן גם להוסיף את דברי חז"ל, כי ביום מותה כן היה לה ילד.

הצעות להמחשה:

סרטון- של אדמו"רים במסיבות מצווה, להמחשת ריקודו של דוד.
כתיבה יצירתית- סיקור מהשטח של תיאור התהלכה השנייה.
סיטואציות- להמחשת העמידה מול ה' לעומת העמידה אל מול הסביבה.
המחזה קצרה- הסתכלות מיכל מהחלון, ולאחר מכן דבריה לדוד.

מסרים והפנמה:

- א. חשיבות היראה בשילוב השמחה. ראינו כי שמחה לבדה עלולה להביא לטעויות, ועל כן, ביחד עם האהבה לקב"ה והשמחה במצוות, אנו צריכים לזכור שעלינו גם לירא מה'.
- ב. מהתנהגותו של דוד ומדבריו למיכל, אנו לומדים לחיינו עד כמה חשוב להיות בתשומת לב, ולפעול לפי רצון ה', ולא לפי "מה תאמר הסביבה". ישנם מקרים שזה ודאי לא קל, ועלינו להתחזק בכך.

סיכום:

פעמיים ניסה דוד להעלות את ארון ה' לירושלים – בפעם הראשונה, התהלכה הייתה בשמחה גדולה, אך מחוסר יראה, נגע עוזה בארון ה' ומת במקום. עקב כך, הופסקה התהלכה, וחודשה רק לאחר שלושה חודשים, כאשר הייתה ברכה בבית עובד אדום הגיתי - שם היה ארון ה'. בפעם השנייה, נוספה יראה למעמד השמחה, וארון ה' הובא לירושלים.

דוד רקד בהתלהבות ובשמחה גדולה לפני ארון ה', ואשתו, מיכל, שראתה זאת, בזה לו בלבה על כך שהוא משפיל את עצמו מול כל עם ישראל. בבואו, אף אמרה לו זאת בזלזול, אך דוד ענה לה כי הוא אינו עומד אל מול האנשים, אלא מעשיו הם אל מול ה' לבדו.

הרחבות:

- א. דוגמה דומה לריקודו של דוד - מספרים חז"ל על מנהגם של נשיאי ישראל, שהיו עושים פעולות בשמחת בית השואבה: "חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה הַיּוֹ מְרַקְדִים לְפָנָיִם בְּאַבְוֹקוֹת שֶׁל אֹר שְׁבִידִיָּהּ, וְאַמְרִים לְפָנָיִם דְּבָרֵי שִׁירֹת וְתַשְׁבְּחוֹת", "מעשה ברבן שמעון בן גמליאל שהיה מרקד בשמנה אבוקות של אור.. וכשהוא משתחוה מניח אצבעו בארץ על גבי הרצפה, שוחה ונושק וזוקף מיד", וכן חכמי ישראל שהיו רוקדים ריקודים מיוחדים לפני הכלה לשמחה (בבלי, כתובות י"ז).

- ב. אדמו"רים הרוקדים באופן מיוחד:

<https://www.youtube.com/watch?v=Et3mEggaYmQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=OWMfLORLemA>

<http://www.bhol.co.il/94480/%D7%A6%D7%A4%D7%95-%D7%94%D7%90%D7%93%D7%9E%D7%95%D7%A8-%D7%A8%D7%95%D7%A7%D7%93-%D7%A2%D7%9D-%D7%91%D7%A7%D7%91%D7%95%D7%A7-%D7%A2%D7%9C-%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%95.html>